

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

**A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA FILMKLUBJA
2019. SZEPTEMBER 30-TÓL OKTÓBER 28-IG,
HÉTFŐ ESTÉNKÉNT 18 ÓRAKOR
A PREMIER KULTCAFÉBAN**

(1085 BUDAPEST, BAROSS U. 1.)

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

A magyar animációs film immár több mint 100 éves története bővelkedik kiemelkedő értékekben, időtálló remeklésekben, generációk számára hivatkozási alapot jelentő élményekben. Miként Dr. Pápai Zsolt filmtörténész fogalmazott, „a hazai mozgóképek történetjének legdicsőösebb fejezetei közül többet éppen animációs rendezők írtak” (*Filmvilág* 2007/8). Az animációs film a hazai mozgóképkultúra kiemelkedően fontos területe, többek szerint a magyar filmművészet egyik, ha nem a legszínesebb része. „A magyar animációt az különböztette meg korábban a többi nemzetétől, hogy ahányan voltak, annyiféle film került ki a kezünk közül” – írta Jankovics Marcell az *Animációs körkép* című kötet előszavában.

A Magyar Művészeti Akadémia vetítéssorozata, a *Válogatás a magyar animációs film történetéből* bőséges betekintést nyújt, a teljesség igénye nélkül, a hazai animáció kincsesládájába. Az összeállításból könnyen érthetővé válik, miért mondható olyan színesnek, sokfélének a magyar animáció. Összeállításunk a magyar animáció kortárs jelenségeit is felöleli, az új alkotói nemzedék nagy sikert arató munkáitól kezdve a számítógépes animáció hazai eredményeiig.

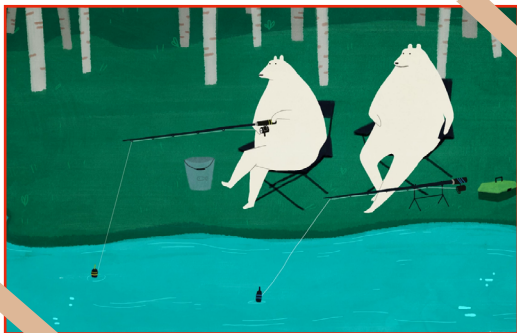
A sorozat házigazdája *A magyar animációs film: intézmény- és formátörténeti közelítések* című kötet szerzője, Dr. Varga Zoltán. Az előadások beszélgetéssel fejeződnek be, amelyre meghívjuk az aznapi filmek egyik alkotóját vagy szakértőjét. A beszélgetésről videófelvétel készül az MMA-TV számára.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

2019. SZEPTEMBER 30. HÉTFŐ 18 ÓRA

Békési Sándor: Fények virradat előtt (1984, 4') / **Patrovits Tamás: Képlények** (1993, 4') / **M. Tóth Géza: Patkányfogó** (1992, 5') / **Ducki Tomek: Életvonal** (2007, 6'30") / **Glaser Katalin: FIN** (2008, 9'30") / **Vácz Péter: Nyuszi és Őz** (2013, 16') / **Bucsi Réka: Symphony No. 42.** (2013, 9'30") / **Dell'Edera Dávid: Balkon** (2016, 6') / **Felméri Cecília: Mátyás, Mátyás** (2008, 13'30") / **Bertóti Attila: Ariadné fonala** (2009, 9') / **Búzási Gyopár: Babuka a fűben** (2017, 11')

A magyar animációs film utóbbi évtizedekben aratott legnagyobb nemzetközi sikereinek jelentős része egyetemek, főiskolák falai közül kikerült alkotásoknak köszönhető. Az animációs diplomafilmek sokszor friss hangokat hallatnak s a kreatív energiák (f)elszabadulásáról tanúskodnak. Összeállításunkban a felsőoktatás műhelyeiből származó animációk legjavát mutatjuk be, a MOME-től a Budapesti Metropolitánon át a kolozsvári Sapientia Egyetemig; a középgenerációba tartozó alkotók pályakezdésére éppúgy visszatekintünk, mint az utóbbi 10 évben feltűnt új nemzedék sikeres debütálására.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

2019. OKTÓBER 7., HÉTFŐ 18 ÓRA

M Tóth Éva: *Amszterdam* (1994, 5') / *Et in Arcadia ego* (1999, 5')
Jelenések (2001, 8') / **Péterffy Zsófia:** *Kalózok szeretője* (2002, 9')
Rofusz Kinga: *Arlequin* (2003, 6'30") / **Szoboszlay Eszter:** *Boltosmesék*
(2010, 7') / **Tóth-Pócs Judit – Tóth-Pócs Roland:** *Bíborcsiga* (2011, 8')
Glaser Katalin: *Három nagymamám volt* (2013, 16') / **Bucsi Réka:** *Love*
(2016, 14'30")

A magyar animáció rendszerváltást követő korszakának egyik legmar-
kánsabb fejleménye, hogy számos rendezőnő lépett színre, s kezdte
építeni életművét. A nekik köszönhetően kirajzolódó „női vonalak”
másként láttatják a legváltozatosabb témákat, mint a korábbi évtizedek
filmtermése – legyen szó kozmikus víziókról vagy az intimitás, a család-
történet és az emlékezés újszerű megjelenítési módjairól. Hasonlókép-
pen izgalmasan változatos a formai paletta is – mozgásba hozott grafiká-
tól és festménytől a stop-motion animáció eljárásain át a számítógéppel
generált látványvilágig.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

2019. OKTÓBER 14. HÉTFŐ 18 ÓRA

Szabó Sipos Tamás: Homo faber – Vannak eszközeink (1965, 12')
Kovácsnai György: A fény öröme (1965, 12') / **Körúti esték** (1972, 8'30")
Kovácsnai György – Lisziák Elek: Riportré (1982, 11') / **Macskássy Kati: Gombnyomásra** (1973, 10'30") / **„Nekem az élet teccik nagyon...”**
(1976, 9') / **Van itt jó is, rossz is** (1997, 11') / **Orosz István: Ah, Amerika!**
(1984, 30') / **Ágói Krisztina: Ez titok az ilyesmi** (2010, 8')

Az animációs dokumentumfilm külön fejezet a hazai animáció történetében. Az első pillantásra összeegyeztethetetlennek tűnő mozgókép-típusok ötvözésében kevésbé meglepő módon Kovácsnai György járt az élen: szociográfiai témájával s az eredeti beszédhang használatával *A fény öröme* követte ki az utat az *anima verité* koncepciójának, amelyet a következő másfél évtized Kovácsnai-alkotásai váltottak valóra. Macskássy Kati a doku-animáció ugyancsak markáns változatát érlelte ki: filmjei gyerekrajzokat társítanak gyermekek nyilatkozataival. Orosz István animációs „dokumentum-legendája” pedig a századforduló kivándorlási hullámát idézi meg.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

2019. OKTÓBER 21., HÉTFŐ 18 ÓRA

Macskássy Gyula: A kiskakas gyémánt félkrajcárja (1951, 15')

Erdei sportverseny (1952, 11') / **Két bors ökröske** (1955, 27')

Szoboszlai Péter: Történet N-ről (1978, 7') / **Macskássy Kati:**

Ünnepeink (1981, 10') / **Szilágyi Varga Zoltán: Jegyzőkönyv – Mansfeld**

Péter emlékére (2006, 7') / **Kiss Iván: Töredékek 1956** (2006, 10')

Összeállításunk kétféleképpen kapcsolódik az 1950-es évekhez. Képviseletük magukat Macskássy Gyula sorsdöntő rajzfilmjei, amelyek megalapozták a hazai animációs film-készítést. E mesefilmek a korszak „lenyomatait” is: nem direkt módon propagandisztikusak, de a diktatúra ideológiai elvárásaival harmonizáló tartalmakat is megfogalmaznak. Bemutatjuk továbbá a korszak későbbi reflexióit: Szoboszlai Péter még a Kádár-korszakban készült rajzfilmje első ízben vállalkozik e visszatekin-
tésre az animációk között, míg Szilágyi Varga Zoltán és Kiss Iván művei az 1956-os forradalom 50. évfordulójára készült megemlékezések.

VÁLOGATÁS A MAGYAR ANIMÁCIÓS FILM TÖRTÉNETÉBŐL

2019. OKTÓBER 28. HÉTFŐ 18 ÓRA

Bartók István: Dimenziók (1982, 5') / **Jánvári István: Labirintus** (1989, 2')
Tóth Pál: Szezonvég (1996, 2') / **Egy újabb nap** (1998, 8') / **A szentjános-
bogarak nemi élete** (2000, 8') / **Tél** (2001, 3') / **Kicsi rigó** (2009, 11')
M. Tóth Géza: Maestro (2004, 5') / **Ergo** (2008, 12') / **Mama** (2009, 9')
Bogdán Zoltán: Edward (2009, 8') / **Tóth-Pócs Roland: Ára 2,70 Ft**
(2009, 6'30") / **Tóth Roland: Gondolatok a pincében** (2009, 3'30")

Szórványos hazai előzmények (Mata János: Mikrobi, 1973–75; Bódy Gábor: Pszichokozmoszok, 1976) és a nemzetközi filmgyártásban magyar emigránsok alapművei (Peter Földes: The Hunger, 1974; John Halas: Dilemma, 1980) után – néhány kísérletet leszámítva – a rendszerváltást követően kezdett elterjedni a számítógépes kép- és mozgásalkotás a magyar animációban. A CGI-animáció először a Szegeden alkotó Tóth Pál „Paja” kezén vált valódi művészi kifejezésformává, s hamarosan mások is sikert arattak vele: M. Tóth Géza Maestróját Oscar-díjra is jelölték. Az elmúlt másfél évtizedben a CGI-animáció számos emlékezetes rövidfilmet ihletett meg: záró összeállításunk ebből nyújt válogatást.

2011. november 5-én megalakult a köztestületként működő MMA, amelynek tagjai a magyar művészeti életben kimagasló szellemi vagy alkotói teljesítményt felmutató művészek, a magyar kulturális élet mértékadó személyiségei.

Az Akadémia közfeladatainak ellátását kilenc tagozat segíti: az Építőművészeti, a Film- és Fotóművészeti, az Iparművészeti és Tervezőművészeti, az Irodalmi, a Képzőművészeti, a Népművészeti, a Színházművészeti, a Zeneművészeti és a Művészetelméleti Tagozat.

A Válogatás a magyar animációs film történetéből című sorozatról bővebb információt az MMA honlapján (www.mma.hu), valamint a Facebookon találnak. A vetítések előtti bevezetőről és a meghívott vendégekkel folytatott beszélgetésről készülő videókat az mma-tv.hu oldalon tekinthetik meg az érdeklődők.

A Premier Kultcafé vetítéseire a helyszínen lehet kedvezményes jegyet váltani. A www.premiercafe.hu honlapon előzetesen bejelentett iskolai csoport számára a program ingyenes.

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

A program szervezője a **DUNATÁJ ALAPÍTVÁNY**, amelyik 1994-ben alakult értékes dokumentumfilmek elkészítésére és a filmek nézőkkel való kapcsolatának elősegítésére. Az eltelt közel negyedszázad alatt megszületett filmjeik száma eléri a négyszázat, és közel félszáz alkotó tartja magát a Dunatáj műhelyéhez tartozónak. Témáikat a Kárpát-medencében élők sorsából merítik. Történelmünk, közelmúltunk fehér foltjai, társadalmunk, környezetünk változásai, drámái, élet-stratégiái, a mélyszegénység, a kisebbségi lét, a magány, a hitélet vagy például az alkotói életforma mind-mind emberi sorsokon keresztül tárul fel a műhely filmjeiben.

Dunatáj Alapítvány

A program helyszíneként szolgáló **PREMIER KULTCAFÉT** a *FOGADJ ÖRÖKBBE EGY MACIT ALAPÍTVÁNY* üzemelteti, amelynek küldetése, hogy munkahelyteremtéssel támogassa a fogyatékosággal élők társadalmi integrációját. A Premier Kultcafé egy olyan speciális mozi, kávézó és kulturális-művészeti központ, ahol megváltozott munkaképességű munkavállalók is dolgoznak, és amely nemcsak az általa közvetített értékekben, de a programkínálatában is sokszínű. Örömmel ad otthont olyan rendezvényeknek, amelyek lehetővé teszik, hogy a kultúrára és a művészetekre nyitott közönség megismerhesse a 20. század legjelentősebb filmművészeti alkotásait.

2019. szeptember 30.

Válogatás **egyetemi és főiskolai** animációs filmekből

2019. október 7.

Válogatás **női rendezők** animációs filmjeiből

2019. október 14.

Válogatás a dokumentarista animációból: **Kovácsnai György, Macskássy Kati és Orosz István** alkotásai

2019. október 21.

Az 1950-es évek és az animáció:
Macskássy Gyula korabeli mesefilmjei és a korszak reflexiója
Szoboszlai Péter, Szilágyi V. Zoltán és Kiss Iván műveiben

2019. október 28.

Válogatás a számítógépes animációból: többek között **Tóth Pál, M. Tóth Géza** alkotásai

A vetítéseket követő beszélgetésekről videófelvétel készül.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

www.mma.hu | www.premiercafe.hu